

A Móra Ferenc Múzeum természettudományi gyűjteményében őrzött 4 db országos jelentőségű madárpreparátum

kulturális örökség – szegedi értéktár

Mottó:

Rónay György
Leltár

A virágokat és a madarakat is, s ahogy zizeg a nád, ahogy csobban a víz;
de legjobban talán mégiscsak ezt szerettem: a csendet körülöttem s a kék eget felettem.

A körülöttünk levő élővilág számos csodát tartogat. Hazánk egén olykor ritka, értékes és különleges madarak is megjelenhetnek. Erre kitűnő példa a következő négy különleges madár története, kiket a Móra Ferenc Múzeum Természettudományi gyűjteményében meg is nézhetsz. Olvasd el kik ők és hogyan kerültek ide.

Tudtad-e?

1. A madarak kb. tízezer fajjal a gerincesek második legnépesebb osztálya.
2. Magyarországon kb. 400 faj fordul elő.
3. A madarak csontjai üresek, ezáltal könnyebben tudnak repülni.
4. A madarak tüdővel lélegeznek, melynek felépítése eltér az emlősökétől.
5. Ha madármegfigyelésre vállalkozol elengedhetetlen egy távcső beszerzése.
6. A madárgyűrűzés egy kutatási módszer, melyben az egyes madarak szokásait, útvonalát, mozgását igyekeznek megfigyelni.
7. Évente kb. 200 000 ezer madár mozgását figyelik így meg a kutatók.
8. A preparálása során kitömik és tartósítják az állatokat.
9. A lakott területen előforduló madarak hasznos munkát is végeznek, rovarokat, kártevőket esznek.
10. A Madarak és Fák Napját több mint száz éve minden év május 10-én tartják.
11. Hermann Ottó (1835-1914) a legismertebb magyar ornitológus.

Cifra pehelyréce **(*Somaterie spectabilis*)**

A rendkívül ritka madár gyűjtőhelye Hódmezővásárhely 1876-ban. A kitömött példány vadászat miatt pusztult el. Elejtője ismeretlen a tetemre diákok találtak rá és elvitték a helyi gyógyszerészhez, aki azonnal kipreparált. Az állat a református gimnáziumba majd a vásárhelyi Tornyai János Múzeumba került innen pedig Szegedre. A leírások szerint eddig kétszer figyelték meg hazánkban. Az Európában elterjedt madár szereti a mocsarakat, tavakat és a dagadólápokat. Hossza 47-63 cm lehet, szárnyainak fesztávolsága 86-102 cm.

Fészket kisebb halmokon növényi szálakból építi és pelyheivel béleli. 3-7 tojást rak. A fiókákat a tojók közösen neveli. A tavakon rovarokat, pl. szúnyoglárvát, apró rákokat és növényi anyagokat eszik, a tengeren kagylókkal, csigákkal, tengeri sünökkel, tengeri uborkával táplálkoznak. Védett madár, eszmei értéke 25 000 Ft.

Jeges sirály **(*Larus h. hyperboreus*)**

A Móra Ferenc Múzeum példányát szegedi Fehér-tavon 1941-ben gyűjtötte Beretzk Péter ornitológus. A ritka, kóborló madarat, eddig egyszer figyelték meg hazánkban. Hossza 62-68 cm, szárnyainak fesztávolsága 150-165 cm. Halakkal, tojásokkal és madárfiókákkal táplálkozik. Szeméttelen is előfordulhat. Élőhelye a sarkkörön túli tengerpartok és sarkvidéki sziklás helyekre tevődik. Európában, Ázsiában és Észak-Amerikában is költ.

Fokozottan védett madarak közé tartozik, kihalás fenyegeti. Eszmei értéke 25 000 Ft.

Lunda **(*Fratercula arctica grabae*)**

A Móra Ferenc Múzeum példányát 1863-ban Hódmezővásárhelyen gyűjtötték. A visszaemlékezések szerint 1863 decemberében egy rendkívül erős vihar tombolt egy napon át az országon Vásárhelyen és Szeged környékén is jelentős károkat okozva. Ez a híres vihar sodorhatta ide a feljegyzések szerint a lundát. Az elpusztult példányt Wágner Károly helyi gyógyszerész tömte ki, innen a helyi református gimnázium szertárába, majd a Tornyai múzeumba, később a szegedi Móra Ferenc Múzeumba került. Az Atlanti óceán északi részének található szigetvilág lakója. Hossza kb. 30 cm, szárnyainak fesztávolsága 50-60 cm. Tollazata a hátán fekete, hasa begye, pofája fehér. Csőrének színe párázaskor élénk színű. 10-15 évig élnek.

https://www.youtube.com/watch?v=_2FrPpBrrks

Sárgalábú cankó **(*Tringa flavipes*)**

A madárpreparátum gyűjtőhelye Kecskemét Szénás-tó. A gyűjtője Gorzó György 1959. szeptemberében Fülöpháza közelében találta az elhullott állatot és kipreparálta. A szegedi egyetem állatrendszertani intézetébe került, 1968-ban került ajándékozás útján a szegedi Móra Ferenc Múzeumba. Nagyon ritka, kóborló madár. Hazánkban háromszor figyelték meg eddig. Hosszú kb. 25 cm, szárnyfesztávolsága 60-65 cm. Észak-Amerika vizenyős, nyílt területein fészkel. Táplálékuk rovarok, férgek. Fészükben 4 fiókát nevelnek.

Védett madár, eszmei értéke 25 000 Ft.

Linktár

<http://www.szegedvaros.hu/ertektar/7757-a-mora-ferenc-muzeum-termeszetudomanyi-gyijtemenyeben-rzoett-4-db-orszagos-jelentseg-madarpreparatum.html>

<http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-trifla>

<http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-larhyp>

<http://www.erdekesvilag.hu/a-vilag-legszebb-madarai/>

<http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-somspe>

Beretz Péter: A jeges sirály előfordulása a szegedi Fehértavon. In. Aquila 46-49., p. 468.

Sterbetz István: A lunda és a cifra pehelyréce magyarországi bizonyítópéldányai. I. Aquila 63-64., p. 265-266.

Gorzó György: Amerikai cankó a magyar faunában. In. Aquila 69-70., p. 125-126

Cifra pehelyréce (*Somaterie spectabilis*)

Jeges sirály (*Larus h. hyperboreus*)

Lunda (*Fratercula arctica grabae*)

Sárgalábú cankó (*Tringa flavipes*)